



Dyddiad y cyfarfod :	12 Tachwedd 2024
Pwnc	Gwybodaeth i Gynghorwyr
Argymhelliad	Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth am sylwadau ar y bwriad i geisio rhesymoli trefniadau cyflwyno gwybodaeth i Gynghorwyr.
Swyddog Cyswllt:	Vera Jones, Rheolwr Democratiaeth ac Iaith

Beth yw'r cefndir ac ystyriaethau perthnasol?

1. Yn ei adroddiad blynyddol, bu i'r Pennaeth Gwasanaethau Democratiaeth nodi y canlynol fel blaenoriaeth ar gyfer 2024/25:

“Rhesymoli'r rhaglen hyfforddiant a rhaglen briffio ar gyfer Cynghorwyr er mwyn gwneud y defnydd gorau o amser Cynghorwyr ac adnoddau'r Cyngor.”

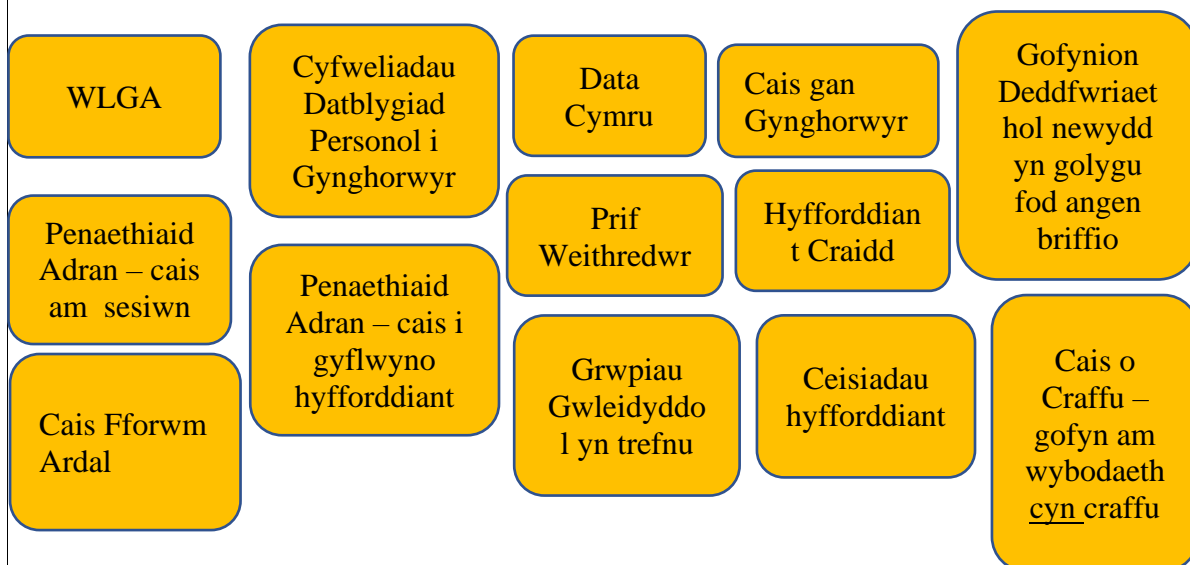
2. Mae eitem benodol ar yr agenda yn rhoi sylw i'r datblygiadau ym maes hyfforddiant. Law yn llaw â hynny, mae datblygiadau wedi digwydd wrth geisio rhesymoli gwybodaeth a rhaglen briffio ar gyfer Cynghorwyr.

Beth yw'r sefyllfa gyfredol?

3. Mae Cynghorwyr yn nodi eu bod yn 'boddi' yn sgil yr holl ofynion/cynigion am sesiynau briffio, hyfforddiant, gwybodaeth. Mae nifer wedi nodi nad ydynt yn siŵr pa sesiynau sydd fwyaf pwysig (pa rai i'w blaenoriaethu), ac maent hefyd yn nodi'r angen i gadw cydbwysedd gyda chyfarfodydd swyddogol/ gwaith ward/ gwaith cyflogedig (a bywyd yn gyffredinol).
4. Ar hyn o bryd trefnir digwyddiadau yn “ad-hoc” pan fo dyddiad ar gael. Nid oes system i roi trefn ar y cyfan a gweld y darlun mawr ar draws yr holl arlwy 'cyflwyno gwybodaeth' sy'n cael ei gynnig i Gynghorwyr. Yn gyffredinol, os oes cais yn cyrraedd i gynnal sesiwn briffio neu rannu gwybodaeth (boed y cais yn cyrraedd y Tîm Democratiaeth, Tîm Prif Weithredwr, Tîm Dysgu a Datblygu) yna mae sesiwn yn cael ei drefnu. Mae nifer o sesiynau yn cael eu trefnu yn uniongyrchol gan y gwasanaethau hefyd.
5. Yn ychwanegol mae ceisiadau gan gyrff allanol hefyd yn cyrraedd ee sesiynau gwybodaeth am ddata gan yr Uned Ddata.


6. Gall hyn arwain at sesiynau yn cael eu dyblygu gyda'r nifer sy'n mynychu yn gallu bod yn isel, sy'n wastraff adnoddau staff a Chynghorwyr. Nid oes ychwaith ddealltwriaeth llawn o'r gwahanol faterion sy'n cael eu cyflwyno 'er gwybodaeth' i'r Fforymau Ardal, gan fod agenda y fforymau hyn yn nwylo'r Aelodau etholedig yn bennaf ar hyn o bryd.
7. Mae gwybodaeth am ddigwyddiadau i fod yn y calendr electroneg "cyfarfodydd Aelodau" er mwyn osgoi gwrthdaro – ond nid yw hyn yn digwydd bob tro.

8. O ble daw ceisiadau am wybodaeth, briffio a hyfforddiant?



9. Pa welliannau sydd eisoes yn digwydd?

10. Mae gwaith eisoes wedi dechrau ar resymoli'r rhaglen Dysgu a Datblygu Aelodau, y rhaglen hyfforddiant. Mae diffiniad clir ar gyfer
 - hyfforddiant craidd - disgwyliad i bob Cynghorydd gyflawni y 7 maes blaenoriaeth, ynghyd â hyfforddiant sy'n angenrheidiol i'w gyflawni cyn cael eistedd ar bwyllgorau penodol (ee Pwyllgor Cynllunio, pwyllgor trwyddedu ayyb),
 - 'hyfforddiant ychwanegol' – hyfforddiant tu allan i'r 7 maes craidd
 - 'hyfforddiant datblygiadol' – ar gyfer datblygiad personol Aelodau Etholedig
11. Yn ogystal, ymgynghorir â phob Pennaeth Adran a'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth cyn dechrau pob blwyddyn i adnabod materion hyfforddiant am y flwyddyn sydd i ddod. Yn annatod, mae ceisiadau ychwanegol yn codi yn ystod y flwyddyn (gan Benaethiaid a chan Gynghorwyr) am sesiynau ar bynciau ychwanegol.

- 
12. Yn ystod y flwyddyn a fu mae nifer o sesiynau (boed yn hyfforddiant neu sesiynau briffio) wedi eu cynnig i Gynghorwyr, ond mae rhai sesiynau wedi gorfod cael eu canslo yn sgil niferoedd isel. Ar hyn o bryd rydym yn ceisio mynd i'r afael a'r sefyllfa gyda'r hyfforddiant craidd oherwydd ei bwysigrwydd i ddiogelu Cynghorwyr yn eu rôl. Ystyrir y meysydd yma o hyfforddiant yn feysydd allweddol, ac felly nid ydynt yn cael ystyriaeth o fewn y trefniadau isod sy'n canolbwyntio ar hyfforddiant 'ychwanegol' a 'datblygiadol'.
13. Mae trefn eisoes yn bodoli ar gyfer cadw cofrestr o'r materion sy'n cael eu cyflwyno i'r tîm arweinyddiaeth, Cabinet, Cyngor a Pwyllgorau Craffu. Bwriedir ychwanegu materion sy'n cael eu cyflwyno i'r Fforymau Ardal i'r gofrestru uchod er mwyn ceisio osgoi dyblygu.

Beth yw'r atebion posib?

14. Bwriedir parhau gyda'r trefniadau i resymoli'r rhaglen Dysgu a Datblygu Aelodau.
15. Yn ychwanegol, bwriedir defnyddio'r gofrestr a nodir yn 13 uchod fel sail ar gyfer ffiltro ceisiadau gan Adrannau i rannu gwybodaeth i Gynghorwyr. Bydd tîm ffiltro yn cwrdd yn fisol er mwyn adnabod y trywydd cywir ar gyfer ymdrin â cheisiadau "briffio/ cynnal sesiwn gwybodaeth/ hyfforddi" Aelodau sy'n codi yn ystod y flwyddyn. .
16. Mae elfen o gyfrifoldeb yn nwylo'r Adrannau hefyd. Bydd angen codi ymwybyddiaeth yr Adrannau fod ymgais i resymoli'r hyn sy'n cael ei gyflwyno i Gynghorwyr yn digwydd, ac y bydd unrhyw gais yn cael ei ystyried fel rhan o'r darlun mawr, ac o bosib yn cael ei wrthod. Bydd angen elfen o flaen-gynllunio ar gyfer yr hyn sydd i'w gyflwyno.
17. Mae trefniadau mewnol y neu lle er mwyn hwyluso'r trefniadau. Gofynnir i'r Adrannau ddarparu 2-3 pwynt bwled yn esbonio ychydig am yr eitem a pham eu bod yn gweld yr angen am gyflwyno'r wybodaeth gan hefyd nodi'r amserlen ddelfrydol (er nad oes gwarant y gellir cwrdd â hynny).
18. Yn ychwanegol, mae angen gwneud defnydd ehangach o'r Mewnrwyd Aelodau a'r Bwletin Aelodau. Mae defnydd mewnol yn gyffredinol dda, fodd bynnag mae angen hyrwyddo'r defnydd ymysg Aelodau Etholedig.
19. O gymryd y cam i geisio rhesymoli'r hyn a gyflwynir i Gynghorwyr, mae'r canllawiau drafft isod ar gyfer adnabod y lleoliad cywir ar gyfer unrhyw bwnc. Rhaid cadw'r ffocws ar resymoli'r rhaglen yn hytrach na pha drywydd mae'r ateb yn ei ddilyn gan fod llinellau llwyd rhwng yr isod.

- SESIYNAU BRFFIO –diweddariad ar bwnc gweithredol penodol sy'n berthnasol i'r holl aelodau/ materion traws sirol. Lle i ystyried rhesymoli'r niferoedd/dyddiadau ee 1 diwrnod y mis.
- FFORYMAU ARDAL – Mae'r agenda ym mherchnogaeth yr aelodau etholedig yn gyfredol. Awgrymir defnyddio'r Fforymau Ardal i gyflwyno gwybodaeth/materion perthnasol i ardaloedd penodol, lle byddai'r sgwrs/trafodaeth yn amrywio o ardal i ardal
- RHAGLEN DYSGU A DATBLYGU AELODAU – Gwybodaeth i alluogi'r Cynghorwyr i gyflawni eu rôl. Ystyrir yr hyfforddiant 'craidd' yn allweddol ac felly nid yw'n ystyriaeth yma. Bydd ceisiadau am hyfforddiant 'ychwanegol' a 'datblygol' yn cael eu hystyried.
- Gweithredu fel 'postman' ar gyfer materion hyfforddiant sy'n codi gan eraill ee Uned Ddata, WLGA hy gyrru'r wybodaeth ymlaen at y Cynghorwyr yn unig.
- MEWNRWYD AELODAU A BWLETIN AELODAU – mae angen gwneud gwell defnydd o'r adnodd a hybu ei ddefnydd ymysg aelodau. Mae lle i geisio ystyried creu nodyn gwybodaeth yn unig, heb yr angen am gynnal sesiwn briffio o gwbl.

20. Effaith Posib:

- ✓ Blaenoriaethu materion a gyflwynir i Gynghorwyr
- ✓ Llai o gwynion gan Gynghorwyr eu bod yn cael eu boddi
- ✓ Defnydd gwell o adnoddau staff (peidio cynnal sesiynau 'gwag', peidio dyblygu, peidio gorfod ail drefnu)
- ✓ Cyfle i staff ddod i gyswllt a'r arena wleidyddol fel datblygiad personol trwy fynychu'r Fforymau Ardal
- ✓ CRAFFU - rhyddhau pwyllgorau i graffu ar faterion strategol (heb fynd i faterion ward).
- ✓ GRWPIAU GWLEIDYDDOL - dileu'r angen am sesiynau briffio y grwpiau gwleidyddol

21. Gweler ddyluniad o'r drefn sy'n cael ei argymhell yn **Atodiad 1**.

Argymhelliad

22. Gofynnir i'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaeth am sylwadau ar y trefniadau i geisio rhesymoli trefniadau cyflwyno gwybodaeth i Gynghorwyr.